

Ulaşımında verimlilik, paylaşım, akıllı uygulamalarla sağlanacak

Tolga İmamoğlu,

Dünya Kaynak Enstitüsü (WRI) Türkiye Ulaşım ve Yol Güvenliği Kıdemli Uzmanı

Elektrikli araçların verimliliğinin artırılması için öncelikle, araçların temiz ve sürdürülebilir enerji kaynakları ile şarj edilmeleri, ikinci olarak da ulaştırma sistemine dahil olacak bu yeni elektrikli filonun, bireysel kullanım yerine, paylaşım ve akıllı uygulamalar aracılığı ile işletilmesi çok önemli.

Avrupa Birliği'nde sera gazı salımlarının yüzde 25'ine yakını ulaştırma kaynaklıdır. Avrupa Birliği, 2050 yılına kadar bu emisyonlarda yüzde 90'lık bir azalma hedefliyor. Bu iddialı iklim hedeflerine ulaşmak için kent içi hareketlilik özelinde, yeni politikaların hayata geçirilmesi için yol haritası ortaya kondu. Burada ilk adımın şehirlerde metro, metrobüs, otobüs gibi sürdürülebilir ulaşım türlerinin kurulması ve bisiklet, yürüme gibi motorsuz ulaşım seçenekleri ile entegre ve teşvik edilmesi gerekmektedir. İkinci adım ise, bu türlerin verimliliğini arttırmaktır. Örneğin, paylaşım ve akıllı hareketlilik ile akıllı trafik yönetim sistemlerini mümkün kılan teknolojiler, ulaşımı daha temiz hale getirirken verimliliğe de yardımcı olacaktır.

Elektrikli araçlarda kömür faktörü

Massachusetts Teknoloji Enstitüsü (MIT) farklı araç modellerinin hava kalitesi üzerindeki etkilerini karşılaştırmak için, tüm ilgili faktörleri analiz eden çevrim içi bir araç geliştirdi. Örneğin tamamen elektrikli bir Chevrolet Bolt'un ömrü boyunca kat edilen her 1.6 km için ortalama olarak 189 gram karbondioksit üretmesi beklenebilir. Buna karşılık, benzinle çalışan yeni bir Toyota Camry'nin 1.6 km başına 385 gram karbondioksit ürettiği tahmin ediliyor. Bu veriler tabii ki ortalama veriler. Örneğin Chevrolet

Bolt kömür ağırlıklı bir elektrik şebekesi ile şarj edilirse, salım açısından, Toyota Prius gibi modern bir hibrit araçtan daha kötü not alabilir. Bir diğer ifade ile, kömür burada kritik değişken olup geceleri fişe takılan ve şarj etmek için daha fazla kömür yakmaya yönlendiren elektrikli arabalarımız olursa, o zaman iklim değişikliği ile yapacağımız mücadelede başarılı olmalıyız.

Elektrikli de olsa akıllı olması şart

Elektrikli araçların verimliliğinin artırılması için iki tane önemli adım mutlaka uygulanmalıdır. Bunlardan ilki bu araçların temiz ve sürdürülebilir enerji kaynakları ile şarj edilmeleri, ikinci olarak da ulaştırma sistemine dahil olacak bu yeni elektrikli filonun, bireysel kullanım yerine, paylaşım ve akıllı uygulamalar aracılığı ile işletilmesidir. Alman Federal Ulaştırma ve Dijital Altyapı Bakanlığı'nın Hareketlilik ve Yakıt Stratejisinin (MFS) yayınladığı son araştırma yeni hareketlilik hizmetlerinin, yani elektrikli ve akıllı araç paylaşım sistemlerinin, kent içi ulaşımdaki verimlilik ve çevresel faydalarının yalnızca mevcuttaki toplu taşıma sistemleri ile bütünleşik ve etkileşimli olarak işletildiklerinde elde edilebileceğini ortaya koyuyor. Araştırmacılar bu analizleri kullanarak biri "temkinli" diğeri de "kapsamlı" olmak üzere gelecekteki iki olası senaryoyu oluşturdu. "Temkinli senaryoya" göre, yeni hareketlilik türleri 2030'da ulaşım hizmetinin yüzde 5'ini oluşturacak.

"Kapsamlı senaryoya" göre ise, bunun yüzde 11 olacağı hesaplandı. Kentsel ulaşımdaki paylaşım eğiliminin ise 2050'ye kadar, yüzde 9 ile yüzde 17 arasında artacağı öngörüldü. Kapsamlı senaryoya göre, kent içi ulaşımda özel taşıt kullanımının payının ise 2030 yılına kadar yaklaşık yüzde 14 azalmaya devam edeceği görüldü. Her iki senaryoda da CO2 emisyonları ise 2030'a kadar azalacak görünüyor.

Sürdürülebilir ulaşım

Türkiye'de de Mayıs 2019'da Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Ulaşımında Enerji Verimliliğinin Artırılmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliği Resmi Gazete'de yayımladı. Yönetmelik ulaşımda enerji verimliliğinin artırılması amacıyla motorlu araçların birim yakıt tüketimlerinin düşürülmesine, araçlarda verimlilik standartlarının yükseltilmesine, çevreci alternatif yakıt kullanımının teşvik edilmesine, hava kirleticileri ve sera gazı emisyonlarının azaltılmasına, toplu taşımacılığın yaygınlaştırılmasına, akıllı ulaşım sistemlerinin etkin uygulanmasına, sürdürülebilir şekilde ulaşım altyapılarının iyileştirilmesine ve kentsel ulaşım planlarının hazırlanmasına ilişkin usul ve esasları kapsıyor. Bu doğrultuda hem yerel, hem de merkezi yönetim şehirlerde, sürdürülebilir ulaşımın tesis edilmesi ve verimliliğinin artırılması için iş birliği içinde çalışmalıdır.